

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: IУо-204/2015
13.09. 2016. године
Београд

Уставни суд, Мало веће у саставу: судија др Драгиша Б. Слијепчевић, председник Већа, и судије др Боса Ненадић и др Драган Стојановић, чланови Већа, на основу члана 167. став 1. тачка 3. Устава Републике Србије, на седници одржаној 7. јула 2016. године, донео је

З А К Л Ј У Ч А К

Одбацују се иницијативе за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредаба члана 2. ст. 1, 4, 5, 6. и 7. и члана 3. став 1. Јединствене тарифе накнада за реемитовање фонограма и на њима забележених интерпретација („Службени гласник РС“, број 53/15).

Образложење

Уставном суду су поднете две иницијативе за покретање поступка за оцену уставности и законитости одредаба члана 2. ст. 1, 4, 5, 6. и 7. и члана 3. став 1. Јединствене тарифе накнада за реемитовање фонограма и на њима забележених интерпретација („Службени гласник РС“, број 53/15) (у даљем тексту: Тарифа). Подносиоци иницијатива, између осталог, сматрају да одредба члана 2. став 1. Тарифе којом се приходи од реемитовања одређују као производ месечне претплате без ПДВ-а и броја претплатника конкретног корисника, није у складу са Законом о ревизији („Службени гласник РС“, број 62/13). Подносиоци истичу и то да приходи из оспорене одредбе нису уређени одредбама Закона о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС“, бр. 104/09, 99/11, 119/12 и 29/16 - Одлука УС), јер је то материја коју уређују прописи из рачуноводства и ревизије, те да је из тог разлога, по схватању једног подносиоца, дошло до нарушавања начела једниства правног поретка утврђеног чланом 194. Устава Републике Србије. Један од иницијатора сматра да је сагласно члану 170. став 5. Закона о ауторском и сродним правима, износ од 1% накнаде за реемитовање од прихода/трошкова корисника, превисок, наводећи пример тарифе у Румунији, која има приближни БДП као Србија, а знатно мањи износ тарифе. У односу на оспорене одредбе члана 2. ст. 5, 6. и 7. Тарифе, иницијатори истичу да се минимална накнаде без разлога изражава преко математичке формуле (кроз број претплатника и канала, још додатно увећана за годишњи раст цена на мало) супротно члану 170. став 2. Закона о ауторском и сродним правима, уместо да се минимална накнада изрази у проценту од прихода како је то предвиђено овом законском одредбом. На крају, имајући у виду и незаконитост члана 2. став 1. Тарифе, један од иницијатора сматра и да је

одредба члана 3. став 1. Тарифе „лишене било каквог смисла“ и да је у супротности са чланом 4. став 2. тачка 2) Закона о заштити пословне тајне („Службени гласник РС“, број 72/11).

У одговору, доносиоци оспорене Тарифе, најпре наводе да је Завод за интелектуалну својину дао сагласност на предлог Тарифе који су доставиле Организација произвођача фонограма Србије (ОФПС) и Организација за колективно остваривање права интерпретатора (ПИ). Доносиоци потом наводе да је оспорена одредба члана 2. став 1. Тарифе, донета у складу са чланом 170. став 2. Закона о ауторском и сродним правима, јер се овом законском одредбом само даје могућност, али не и обавеза како треба одредити тарифу. Наиме, овакав начин прописивање прихода од реемитовања који представља производ месечне претплате без ПДВ и броја претплатника конкретног корисника, одређен је са намером да носиоци ауторског и сродних права избегну евентуалну немогућност наплате накнаде за искоришћавање ових права, због тога што оператори, неретко, зарад боље позиције на тржишту нуде претплатницима своје услуге бесплатно или за један динар у одређеном временском периоду. По мишљењу доносилаца, корисници су дужни сагласно наведеном Закону, да прибаве дозволу за искоришћавање предмета заштите и плате накнаду, коју би било немогуће обрачунати због накнаде коју корисници наплаћују или не наплаћују претплатницима током промотивног периода, те би на овај начин и носиоци права били онемогућени да од корисника наплате своју накнаду. Доносиоци истичу и да је минимална накнада из члана 2. став 5. Тарифе прописана у складу са Законом, да не прелази износ који би оператор плаћао организацијама применом основног модела обрачуна накнаде према тарифи (одн. применом процента на приход или трошак), као и да усклађивање вредности бода са годишњим индексом потрошачких цена не значи и повећање минималне накнаде, јер може доћи и до смањења њене вредности. Када је реч о одређивању накнаде из члана 2. став 4. Тарифе, доносиоци, између осталог, истичу да је румунска организација на коју се позива један од иницијатора, организација која остварује само права произвођача фонограма, а не и права интерпретатора, те да је за веродостојнији упоредни приказ неопходно извршити детаљнију анализу више држава из региона и света, сличну оној коју је спровео Завод за интелектуалну својину. На крају, се истиче и то да би евентуално ускраћивање достављања података о броју претплатника, попису ТВ и радио канала који се реемитују и висини месечне претплате онемогућило примену тарифе и наплату накнаде, те да ови подаци не могу представљати пословну тајну, јер се неки од њих налазе на интернет страницама појединих оператора и Регулаторне агенције за електронску комуникацију и поштанске услуге – РАТЕЛ, а да је истоветан став заузео Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности у Решењу број 07-00-04593/2014-03.

У допису Завода за интелектуалну својину, уз који је достављено Решење о сагласности на предлог Тарифе 990 број 021-2015/4206-05 од 12. јуна 2015 године, између осталог, се истиче: да тарифа из члана 170. Закона о ауторском и сродним правима, која је одређена чланом 2. став 1. Тарифе, може бити одређена и на другачији начин него по искоришћеној формули (процент на приход који корисник остварује обављајући делатност у оквиру које искоришћава предмет заштите, што и јесте најчешћи начин за њено одређивање у међународној и домаћој пракси); да је смисао прописивања минималне накнаде из Тарифе, односно накнаде испод које организација неће дозволити

искоришћавање дела са репертоара, да заштити интересе носилаца ауторског и сродних права у ситуацији када корисник не остварује или остварује врло мале приходе од искоришћавања предмета заштите; да обавеза плаћања накнаде за искоришћавање ауторских дела није пореска обавеза нити дажбина, већ да је то накнада за искоришћавање приватних права интерпретатора и произвођача фонограма, а да је законско право организације да се она уреди на овај начин; да Закон не прописује висину накнаде за кабловско реемитовање фонограма и интерпретација, нити висину процента уколико се накнада одређује применом процента, а да је Завод имао у виду и међународну праксу приликом давања сагласности доносиоцима; као и да наведени закон у члану 187. став 2. јасно утврђује обавезу корисника да доставе организацијама податке, релевантне за обрачун и расподелу накнаде која се плаћа према Тарифи.

У спроведеном претходном поступку Уставни суд је утврдио да су Управни одбори Организације произвођача фонограма Србије (ОФПС) и Организације за колективно остваривање права интерпретатора (ПИ), донели на основу члана 177. Закона о ауторском и сродним правима и Решења Завода за интелектуалну својину 990 број 021-2015/4206-05 од 12. јуна 2015 године, а потом и објавили оспорену Тарифу. Према члану 1. Тарифе, овом Тарифом се утврђује висина и начин одређивања накнаде за реемитовање фонограма и на њима забележених интерпретација.

Оспореним одредбама Тарифе предвиђено је: да се накнада за реемитовање фонограма и на њима забележених интерпретација утврђује у проценту од прихода од реемитовања који представља производ месечне претплате без ПДВ и броја претплатника конкретног корисника (члан 2. став 1.); да накнада за реемитовање износи 1% од прихода/трошка корисника (члан 2. став 4.); да накнада одређена применом процента на приход/трошак не може бити нижа од минималне накнаде, која представља најнижи износ накнаде за реемитовање фонограма и на њима забележених интерпретација, а да се минимална накнада на месечном нивоу одређује на тај начин што се број претплатника конкретног корисника помножи са бројем канала и 0,010 бодова за реемитовање до 70 радио и ТВ канала, односно 0,0035 бодова за реемитовање сваког канала преко 70-ог канала (члан 2. став 5.); да вредност бода износи 11 динара, увећано за ПДВ, те да се вредност бода сваког 1. јануара усклађује са годишњим индексом потрошачких цена, према званичним подацима републичког органа за послове статистике (члан 2. ст. 6. и 7.); да је корисник дужан да до петог дана у месецу за претходни месец доставља колективној организацији која убира накнаду податке о броју претплатника и попис радио и ТВ канала у претходном месецу, односно извештај о броју домаћинстава/прикључака, извештај о броју домаћинстава/декодера (сет-топ-бох-ова) и попис радио и ТВ канала које реемитује, као и висину месечне претплате по пакетима без ПДВ (члан 3. став 1.).

Разматрајући оспорене одредбе Тарифе у смислу навода и разлога подносилаца иницијатива, Уставни суд је пошао од одредаба члана 170. Закона о ауторском и сродним правима, из којих произлази да се Тарифа одређује по правилу у процентуалном износу од прихода које корисник остварује обављајући делатност у оквиру које искоришћава предмет заштите. По налажењу Уставног суда, употребљени израз "по правилу" значи да Закон не искључује и друге начине одређивања тарифе, што произлази, пре свега, како се то истиче у одговорима доносилаца Тарифе и Решењу Завода за интелектуалну својину, из тога да се обавеза плаћања накнаде носиоцу ауторског и сродних

права за свако коришћење ауторског дела заснива на одредби члана 19. Закона и да та обавеза не зависи од тога да ли корисник остварује приход или само трошак, а с друге стране, начин одређивања накнаде за коришћење ауторског и сродних права предмет је споразумевања између организације (у овом случају организације произвођача фонограма и организације интерпретатора) и удружења корисника, односно питање које се уређује тарифом, када тарифу доноси управни одбори организација, уз сагласност Завода за интелектуалну својину. Поред правног оквира прописаног чланом 170. Закона, Уставни суд је имао у виду и наводе из поднетих одговора и Решења Завода за интелектуалну својину, према којима је израчунавања прихода од реемитовања утврђено по моделу примене процента на приход, а приход који оператори остварују од обављања делатности у оквиру које искоришћавају фонограме и интерпретације одређен је као производ месечне претплате без ПДВ и броја претплатника конкретног корисника, што не одступа од уобичајене пракса у међународном праву. Наиме, одређивање накнаде за реемитовање на овај начин има за циљ да корисник, ако користи ауторска дела плати одговарајућу накнаду, коју аутори и носиоци сродних права потражују у ситуацији када корисник своје услуге даје бесплатно или пак не остварује добит, а такође има за сврху да се њоме спречавају и друге злоупотребе од стране корисника.

У погледу оцене законитости преосталих оспорених одредаба члана 2. Тарифе, Суд је имао у виду и да одредбама члана 170. Закона нису одређени најнижи износи накнада за искоришћавање предмета заштите, нити је утврђен начин њиховог одређивања, као ни критеријуми на основу којих би се најнижи износ накнаде утврђивао, већ да је одредбом члана 170. став 4. наведеног закона утврђено само овлашћење да се тарифом одређују и најнижи износи накнада за искоришћавање предмета заштите са репертоара организације. То, даље, значи, да је питање начина одређивања најнижег износа накнада за искоришћавање предмета заштите, такође, предмет међусобног споразумевања између организације и удружења корисника, односно питање које се уређује тарифом, када тарифу доноси управни одбори организација, уз сагласност Завода за интелектуалну својину. Поред тога, одређивање минималне накнаде је, као што је већ наведено, законско овлашћење организације из члана 170. став 4. Закона, те се њеним прописивањем штите интереси носилаца ауторског и сродних права у ситуацији када корисник не остварује или остварује веома мале приходе од искоришћавања предмета заштите, што не значи да у таквим ситуацијама неће морати да плате и одговарајућу цену искоришћавања туђе интелектуалне својине. Такође, Суд напомиње и то да су доносиоци оспорене Тарифе и Завод за интелектуалну својину, у складу са чланом 170. став 5. Закона, узели у обзир тарифе колективних организација држава у упоредном праву, те да се упоређивање са само једном државом не може узети као довољно и прихватљиво за оспоравање сврсисходности овог решења, за шта суштински и није надлежан Уставни суд, као ни за целисходност решења о начину усклађивања вредности бода са годишњим индексом потрошачких цена, које може утицати и на смањење минималне накнаде.

Уставни суд је, стога, закључио да су неосновани наводи иницијатора да су начин утврђивања прихода од реемитовања, висина накнаде за реемитовање и минимална накнада, како је утврђено оспореним одредбама Тарифе несагласни Закону о ревизији, начелима за одређивање тарифе и одредбама Закона о ауторском и сродним правима.

У односу на наводе из иницијатива о незаконитости оспорене одредбе Тарифе која прописује обавезу достављања одређених података колективној организацији која убира накнаду, Суд најпре истиче да иницијатор приликом оцене незаконитости ове одредбе у суштини полази од нелогичности осталих оспорених одредаба Тарифе, а пошто приходи од реемитовања могу бити уређени на начин како је то прописано оспореном Тарифом и достављање тражених података не представља пословну тајну зато што нису испуњени законом прописани услови за то, како је уосталом и наведено у Решењу Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности број 07-00-04593/2014-03 од 18. маја 2016. године, Суд је утврдио да се ни ови наводе из иницијативе не могу сматрати основаним.

У вези са осталим наводима иницијатора, Уставни суд констатује да се, заправо, у поднетим иницијативама постављају питања оправданости и целисходности решења из оспорених одредаба Тарифе, којима се утврђује накнада за реемитовање фонограма и на њима забележених интерпретација, што не спада у надлежност Уставног суда утврђену чланом 167. Устава. Уставни суд, такође, није надлежан да оцењује примену оспорене Тарифе у погледу начина утврђивања накнаде за реемитовање.

Имајући у виду наведено, Уставни суд је утврдио да наводи иницијатора суштински нису уставноправно утемељени и поткрепљени, те је сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 7) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07, 99/11, 18/13 – Одлука УС, 40/15 – др. закон и 103/15), одбацио иницијативе због непостојања претпоставки за вођење поступка.

Сагласно свему изложеном, Уставни суд је на основу одредаба члана 42в став 1. тачка 2) и члана 47. став 2. Закона о Уставном суду, донео Закључак као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.

За тачност отправка:

